

8 Νοεμβρίου, 1996

[ΠΙΚΗΣ, Π., ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΚΡΟΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ,

Εφεσείων - Εναγόμενος,

v.

ΓΙΑΝΝΟΥΛΛΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ,

Εφεσίβλητης-Ενάγουσας.

(Πολιτική Έφεση Αφ. 8999)

5 Αιτοκινητικό ατύχημα — Διαγώνια διασταύρωση δρόμου τετραπλής κυκλοφορίας από αυτοκίνητο — Σύγκρουση με μοτοσυκλέττα από αριστερά στο μέσο περίπου του δρόμου σε στιγμιά πικνής κυκλοφορίας — Επιμερίστηκε αμέλεια 70% στον οδηγό του αυτοκινήτου και 30% της μοτοσυκλέττας — Επικυρώθηκε κατ' έφεση.

Αποζημιώσεις — Ειδικές αποζημιώσεις — Ανάγκη εξειδίκευσης και απόδειξης — Ενισχυτική μαρτυρία, δεν απαιτείται.

10 Ο εφεσείων - εναγόμενος οδήγησε το αυτοκίνητο του από δημόσιο χώρο στάθμευσης σε δρόμο τετραπλής κυκλοφορίας. Διασταύρωσε σε ώρα πικνής κυκλοφορίας διαγωνίως προς τα δεξιά του τις δύο λωρίδες κυκλοφορίας των αυτοκινήτων που έρχονταν από τα δεξιά του και ανέμενε την ευκαιρία να μπει στην τρίτη λωρίδα κυκλοφορίας των αυτοκινήτων από αριστερά του. Η εφεσίβλητη - ενάγουσα, οδηγούσε τη μοτοσυκλέττα της προσπερνώντας από τα δεξιά σταματημένα αυτοκίνητα στην τρίτη λωρίδα κυκλοφορίας και συγκρούστηκε με το αυτοκίνητο του εναγομένου - εφεσείοντα.

20 Το πρωτόδικο Δικαστήριο, επιμέρισε την ευθύνη για το ατύχημα 70% στον εφεσείοντα - εναγόμενο και 30% στην εφεσίβλητη - ενάγουσα καθώς και £720,- αποζημιώσεις για ειδικές ζημιές.

25 Ο εφεσείων - εναγόμενος, εφεσίβαλε την απόφαση ως προς τον επιμερισμό της ευθύνης και την επιδίκαση ειδικών αποζημιώσεων. Πρότεινε αφ' ενός ότι λανθασμένα το πρωτόδικο Δικαστήριο απέδωσε στον πελάτη του ευθύνη για το ατύχημα και αφ' ετέρου, λανθασμένα

αποδέχτηκε χωρίς ενισχυτική μαρτυρία τη μαρτυρία της εφεσίβλητης - ενάγουσας για τις ειδικές ζημιές της.

Αποφασίστηκε ότι:

(1) Δεν είχε εμφιλοχωρήσει πλάνη περί το νόμο ή τα πράγματα στην απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου και τα ποσοστά επιμερισμού της ευθύνης μεταξύ των οδηγών των δύο οχημάτων ήταν σύμφωνα με τη νομολογία.

5

(2) Οι ειδικές ζημιές πρέπει να δικογραφούνται και να αποδεικνύονται αυστηρά αλλά δεν απαιτείται ενισχυτική μαρτυρία για την απόδειξή τους. Εφόσον το πρωτόδικο Δικαστήριο θεώρησε τη μαρτυρία της εφεσίβλητης - ενάγουσας αξιόπιστη, δεν ετίθετο θέμα ανατροπής της απόφασης για ειδικές αποζημιώσεις υπέρ της.

10

15

Η έφεση απορρίφθηκε με έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

20

Covotsos Textiles Ltd v. Serghiou (1981) 1 C.L.R. 475,

Christoforou v. Solomou (1981) 1 C.L.R. 612,

25

Antoniou v. Sergis (1979) 1 C.L.R. 169,

Christodoulou v. Angeli (1968) 1 C.L.R. 338,

Brown v. Thompson [1968] 1 W.L.R. 1003,

30

Γεωργίου και Άλλος ν. Τσάππα (1996) 1 Α.Α.Δ. 609,

Petrou v. Socratous and Another (1988) 1 C.L.R. 595,

35

Βίκης ν. Νεοφύτου (1990) 1 Α.Α.Δ. 345,

Σπίρου ν. Χατζηχαραλάμπους (1989) 1(Ε) Α.Α.Δ. 298,

Emmanuel v. Nicolaou (1977) 1 C.L.R. 15,

40

Zachariou v. Lioness (1983) 1 C.L.R. 415.

Έφεση.

Έφεση από τον εναγόμενο κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Νικολαΐδης, Π.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 31 Μαΐου 1993 (Αρ. Αγωγής 3751/86) με την οποία καταμερίσθηκε ευθύνη για τροχαίο δυστύχημα σε ποσοστό 70% εναντίον του εναγόμενου και 30% εναντίον της ενάγουσας και επιδικάσθηκε το ποσό των £720 σαν ειδικές αποζημιώσεις.

10 Κ. Δημητριάδης με Θ. Νικολαΐδου, για τον Εφεσείοντα.

Ν. Πελίδης, για την Εφεσίβλητη.

Cur. adv. vult.

15

ΠΙΚΗΣ, Π.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Κρονίδης.

20 ΚΡΟΝΙΔΗΣ, Δ.: Η επίδικη διαφορά δημιουργήθηκε από τροχαίο ατύχημα, που συνέβηκε στις 16.12.1985 στη Λεωφόρο Στασί-νου στη Λευκωσία, μεταξύ του αυτοκινήτου του εφεσείοντα-εναγόμενου και της μοτοσυκλέτας της εφεσίβλητης-ενάγουσας.

25 Με την έφεσή του ο εφεσείων-εναγόμενος προσβάλλει το σύνολο των θεμάτων που απασχόλησε το πρωτόδικο Δικαστήριο στην απόφασή του. Κατά την ακρόαση της έφεσης ο ευπαίδευτος συνήγορος του εφεσείοντα απέσυρε δύο από τους λόγους της έφεσης που αναφέροντο στις γενικές αποζημιώσεις και στο θέμα της επιδίκασης τόκου επί του ποσού της απόφασης. Οι δύο εναπομείναντες λόγοι τους οποίους και υπεστήριξε εκτενώς στην αγόρευσή του, αναφέρονται πρώτο, στο θέμα της ευθύνης των διαδικιών στο ατύχημα και της απόφασης του πρωτόδικου Δικαστηρίου να καταμερίσει την ευθύνη σε ποσοστό 70% εναντίον του εφεσείοντα και 30% εναντίον της εφεσίβλητης, και δεύτερο στην κατάληξη του Δικαστηρίου να επιδικάσει στην εφεσίβλητη ποσό £720,= σαν ειδικές αποζημιώσεις.

40 Δεν υφίσταται ουσιαστική διαφωνία ως προς τα πραγματικά γεγονότα του ατυχήματος. Οι δικηγόροι όμως των διαδικιών έχουν διαφορετική προσέγγιση στην αξιολόγηση της ευθύνης των διαδικιών.

Ο εφεσείων προσπάθησε να εξέλθει από το χώρο στάθμευσης του Δήμου Λευκωσίας που βρίσκεται στην "τάφρο" στη Λεωφόρο

Στασίνου την οποία ήθελσε να διασταυρώσει και να κατευθυνθεί προς τη δεξιά πλευρά του δρόμου. Η Λεωφόρος Στασίνου έχει τέσσερις λωρίδες κυκλοφορίας, δύο σε κάθε κατεύθυνση. Είναι παραδεκτό γεγονός ότι η στροφή προς τα δεξιά από την έξοδο από το χώρο στάθμευσης δεν απαγορεύεται. Η προσπάθεια όμως αυτή έχει σοβαρούς κινδύνους λόγω της πυκνής τροχαίας κίνησης που παρουσιάζει συνήθως η Λεωφόρος αυτή. Πράγμα που ήταν γεγονός κατά τον ουσιώδη χρόνο του ατυχήματος. Και στις τέσσερις λωρίδες κυκλοφορίας, παρατηρείτο πυκνή τροχαία κίνηση.

Ο εφεσείων εξερχόμενος από το χώρο στάθμευσης και με πρόθεση, όπως αναφέραμε, να στρίψει δεξιά προς την κατεύθυνση της Πλατείας Ελευθερίας, προχώρησε διαγωνίως και με ελαττωμένη ταχύτητα και έφθασε κοντά στο κέντρο της Λεωφόρου καλύπτοντας σχεδόν τις δύο λωρίδες κυκλοφορίας. Εκεί σταμάτησε αναμένοντας να ελευθερωθούν από την τροχαία κίνηση οι δύο άλλες λωρίδες κυκλοφορίας. Ακολούθως, ελευθέρωσε τα φρένα του αυτοκινήτου του και προχώρησε λίγο με σκοπό να εισέλθει στην τρίτη λωρίδα κυκλοφορίας της αντίθετης κατεύθυνσης. Στην προσπάθειά του αυτή ανέκοψε την πορεία της μοτοσυκλέττας που οδηγούσε η εφεσίβλητη με συνέπεια τη σύγκρουση των δύο οχημάτων και τον τραυματισμό της. Η σύγκρουση έγινε κοντά στο σημείο της άσπρης γραμμής που χωρίζει τη Λεωφόρο Στασίνου σε δύο κατευθύνσεις, αλλά πάντως μέσα στη δεύτερη λωρίδα κυκλοφορίας. Είναι γεγονός αναμφισβήτητο από τους δικηγόρους, ότι η εφεσίβλητη οδηγώντας τη μοτοσυκλέττα της πριν τη σύγκρουση προσπερνούσε τις δύο σειρές οχημάτων που ανέμεναν την ευκαιρία να προχωρήσουν στις δύο λωρίδες κυκλοφορίας με κατεύθυνση προς τα φώτα τροχαίας. Πρόθεση της εφεσίβλητης ήταν να στρίψει δεξιά στη διασταύρωση που ελέγχεται από τα φώτα τροχαίας. Ο εφεσείων παραδέχθηκε ότι αν δεν εκινείτο το αυτοκίνητό του δεν θα γινόταν η σύγκρουση και περαιτέρω, όπως κατέθεσε, γνωρίζει ότι οι μοτοσυκλετιστές προσπερνούν αυτοκίνητα όταν είναι ακινητοποιημένα στη λωρίδα τους.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο, με βάση τα γεγονότα που εκθέσαμε πιο πάνω, κατέλογισε την ευθύνη σε ποσοστά 70% στον εφεσείοντα και 30% στην εφεσίβλητη.

Ο δικηγόρος του εφεσείοντα εισηγήθηκε ότι ο εφεσείων δεν υπέχει οποιαδήποτε ευθύνη στο ατύχημα, διαξευκτικά δε πως, αν υπήρχε τέτοια ευθύνη, αυτή πρέπει να είναι σε πιο μικρό ποσοστό απ' ότι το Δικαστήριο κατέλογισε. Αντίθετα, ο δικηγόρος της εφεσίβλητης υποστήριξε την απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου.

Είναι γνωστές οι αρχές που διέπουν το θέμα της αμέλειας και δεν θεωρούμε αναγκαίο να τις επαναλάβουμε ούτε επίσης θα επαναλάβουμε τα γεγονότα. Συμφωνούμε με το πρωτόδικο Δικαστήριο πως και ο εφεσείων και η εφεσίβλητη ευθύνονται για το ατύχημα στο οποίο ενεπλάκησαν. Ο εφεσείων προτού επιχειρήσει να συμπληρώσει την προσπάθειά του να διασταυρώσει τη Λεωφόρο, κάτω από τις δυσμενείς περιστάσεις που περιέφερε τον εαυτό του, έπρεπε να εντείνει την προσοχή του και να ελέγξει το δρόμο στα αριστερά του ότι κανένα όχημα δεν εκινείται και ιδιαίτερα δίκυκλο στη δεύτερη λωρίδα κυκλοφορίας, με κίνδυνο την ανακοπή του και αναπόφευκτα τη σύγκρουση. Η εφεσίβλητη, από την άλλη, οδηγούσε το δίκυκλο όχημά της προσπερνώντας από δεξιά σειρά ακινητοποιημένων, λόγω της πυκνής κυκλοφορίας, αυτοκινήτων και όφειλε να είναι, για τη δική της ασφάλεια, πολύ προσεκτική.

Είναι καθιερωμένο από τη νομολογία ότι το ζήτημα του καταμερισμού της ευθύνης είναι πρωταρχικό καθήκον του πρωτόδικου Δικαστηρίου και εκτός εάν στην απόφαση ενεφιλοχώρησε πλάνη περί το νόμο ή τα πραγματικά γεγονότα, τα ευρήματα του Δικαστηρίου δεν πρέπει να ανατραπούν (Βλέπε, μεταξύ άλλων, *Covotsos Textiles Ltd. v. Serghiou* (1981) 1 C.L.R. 475, *Christoforou v. Solomou* (1981) 1 C.L.R. 612, *Antonίου v. Sergis* (1979) 1 C.L.R. 169).

Στην απόφαση *Christodoulou v. Angeli* (1968) 1 C.L.R. 338, ελέγχθησαν τα ακόλουθα στη σελίδα 346 μετά από αναφορά στις αρχές επί του θέματος στην υπόθεση *Brown v. Thompson* [1968] 1 W.L.R. 1003:-

“Where no error of principle has been shown and no misapprehension of the facts on the part of the trial Court has been made to appear on appeal, this Court will be reluctant to interfere with the apportionment made by the trial Court even if somewhat differently inclined.”

Στο ίδιο θέμα σχετική είναι και η τελευταία απόφαση *Χροσιτάλλα Κ. Γεωργίου και Άλλον ν. Ανδρέα Στ. Τσάπια* (1996) 1 Α.Α.Δ. 609 όπου ο Δικαστής Αρτεμίδης, στη σελίδα 612 αναφέρει:-

“Όμως, η πάγια νομολογία δεν μας επιτρέπει να υποκαταστήσουμε την απόφαση του δικάσαντος Δικαστηρίου, επί του ζητήματος τούτου με τη δική μας άποψη, γιατί δεν διαπιστώνουμε έκδηλο σφάλμα στην κρίση του. Επιπλέον, έχουμε τη γνώμη πως μια τέτοια προσέγγιση εκ μέρους του εφετείου θα υποβάθ-

μιζε την αρμοδιότητα των πρωτοδίκων Δικαστηρίων, τα οποία ακολουθούν μια διαδικασία που, πιστεύουμε, πως είναι δίχως προηγούμενο εξονυχιστική και που οδηγεί στην πλήρη αντίχρευσή της υπόθεσης.”

5

Από τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, προκύπτει ότι σε υποθέσεις με παρόμοια γεγονότα ο καταμερισμός της ευθύνης όπως υπολογίστηκε και στην παρούσα υπόθεση έχει επικυρωθεί (Βλέπε *Petrou v. Socratous and Another* (1988) 1 C.L.R. 595, *Βίκης ν. Νεοφύτου* (1990) 1 Α.Α.Δ. 345).

10

Έχουμε εξετάσει τις εκατέρωθεν εισηγήσεις των ευπαιδευτων δικηγόρων. Δεν έχουμε πεισθεί ότι στην απόφασή του το πρωτόδικο Δικαστήριο επλανήθη περί το νόμο ή τα γεγονότα. Δεν διαπιστώνουμε έκδηλο σφάλμα στην κρίση του στην εμπεριστατωμένη απόφασή του, που να μας επιτρέπει να επέμβουμε.

15

Το πρωτόδικο Δικαστήριο επεδίκασε στην εφεσίβλητη ποσό £720,- σαν ειδικές αποζημιώσεις για απώλεια εισοδήματος. Είναι η εισήγηση του δικηγόρου του εφεσείοντα ότι λανθασμένα το Δικαστήριο επεδίκασε το πιο πάνω ποσό, διότι η μαρτυρία που παρουσιάστηκε δεν ήταν ικανοποιητική. Εφ' όσον, όπως μας ανέφερε, ο εφεσείων αμφισβήτησε την απώλεια εισοδήματος της εφεσίβλητης, έπρεπε η τελευταία να προσκομίσει περαιτέρω ενισχυτική μαρτυρία επί του θέματος αυτού και να μην αρκестθεί αποκλειστικά στη δική της.

20

25

Είναι εμπεδωμένη νομική αρχή ότι οι ειδικές αποζημιώσεις πρέπει να εξειδικεύονται στην απαίτηση και να αποδεικνύονται με αυστηρότητα.

30

Στον *McGregor on Damages*, 15η Έκδοση, παράγραφος 23, σελίδα 15, αναφέρεται:-

“Special damages, on the other hand, are such as the law will not infer from the nature of the act. They do not follow in ordinary course. They are exceptional in their character and, therefore, they must be claimed specially and proved strictly.”

35

Η πιο πάνω αρχή έχει υιοθετηθεί και επιβεβαιωθεί και από τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε σειρά αποφάσεων (Βλέπε, μεταξύ άλλων, *Σπύρου ν. Χατζηχαλαράμπους* (1989) 1(Ε) Α.Α.Δ. 298, *Emmanuel v. A. Nicolaou* (1977) 1 C.L.R. 15, *Zachariou v. Lioness* (1983) 1 C.L.R. 415).

40

5 Στην απόφασή του το πρωτόδικο Δικαστήριο προβαίνει σε εκτε-
νή και αναλυτική αναφορά σχετικά με τις αιτούμενες ειδικές απο-
ζημιώσεις. Στην Έκθεση Αιτιάτησης η ενάγουσα προσδιορίζει ειδι-
κά τις ειδικές αποζημιώσεις για απώλεια εισοδήματος για χρονική
10 περίοδο έξι μηνών στο ποσό των £1.080,-. Στην ένορκη μαρτυρία
της η εφεσίβλητη κατέθεσε ότι εργαζόταν με μηνιαίο μισθό £120,-
κατονομάζοντας τον εργοδότη της και επίσης ότι edικαιούτο 5%
προμήθεια επί των πωλήσεων, ανεβάζοντας την απώλεια του μηνι-
αίου εισοδήματός της κατά μέσο όρο στο ποσό των £180,-. Όσον
15 αφορά τη χρονική περίοδο της τέτοιας απώλειας του εισοδήματός
της, παρέμεινε αναντίλεκτη και προσδιορίστηκε σε 4 1/2 μήνες. Κα-
μιά άλλη μαρτυρία επί του θέματος αυτού δεν έχει προσαχθεί από
τον εφεσείοντα-εναγόμενο. Το πρωτόδικο Δικαστήριο αφού αξιο-
λόγησε την ενώπιόν του μαρτυρία, την απεδέχθη και υπελόγησε την
20 απώλεια σε £160,- για 4 1/2 μήνες, συνολικά £720,-, και απέρριψε
τον ισχυρισμό του εφεσείοντα ότι η εφεσίβλητη έπρεπε να προσά-
ξει περαιτέρω ενισχυτική μαρτυρία.

20 Συμφωνούμε με την προσέγγιση του πρωτόδικου Δικαστηρίου.
Η εισήγηση ότι απαιτείτο ενισχυτική μαρτυρία, δεν βρίσκει έρεισμα
ούτε στο νόμο ούτε στη νομολογία. Εφ' όσον το πρωτόδικο Δικα-
στήριο απεδέχθη τη μαρτυρία της εφεσίβλητης και του θεράποντος
25 Ιατρού της και τα ευρήματα στα οποία κατέληξε ήσαν εύλογα, ορ-
θά προχώρησε να επιδικάσει το ποσό των £720,- για απώλεια εισο-
δήματος της εφεσίβλητης.

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα εναντίον του εφεσείοντα.

30 *Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα
εναντίον του εφεσείοντα.*